

TÜRK TEKSTİL SEKTÖRÜ

Genel Bilgiler

Türkiye’de tekstil üretiminin tarihi Osmanlı dönemine uzanmaktadır. 16. ve 17. yüzyılda tekstil üretimi oldukça yaygın ve ileri düzeyde yapılmakta idi. İmparatorluğun son yıllarına kadar sanayinin tekstil üzerine kurulu olması da sektörün öneminin bir göstergesidir. 20. yüzyılda daha da gelişen tekstil sektörü açısından, 1923-1962 yılları arasında ülkede önemli bir üretim kapasitesi oluşmuştur. En temel hammadde pamuğun Türkiye’de önemli miktarda yetiştiriliyor olması, izleyen yıllarda ülkede tekstil sektörünün daha da gelişmesine hizmet etmiştir. 1972 yılına kadar olan süreçte ilk planlı kalkınma denemesinin yapılmasıyla sektör iyice genişlemiştir. 1989’a kadar olan süreç, sektörün dışa açılma yılları olmuştur.

Tekstil sektörü kendisine paralel olarak hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün de gelişimine önemli katkı sağlamıştır. 1990’lı yıllara gelindiğinde tekstil sektörünün gösterdiği yüksek ihracat performansı ile Türkiye’nin genel ihracatı içerisindeki payı %11’e çıkmıştır. Bugün 5 milyar dolar değerinde ihracat ile sektör, ekonominin önde gelen bileşenlerinden biri durumundadır.

AB ile gümrük birliği dikkate alınarak 1994 ve 1995 yıllarında yapılan ilave yatırımlarla birlikte Türkiye’de tekstil konusunda önemli miktarda üretim kapasitesi oluşmuştur. Kurulu makina parkı açısından kapasite değerlendirildiğinde dünya kısa elyaf iğ kapasitesinin %3,7’si, uzun elyaf iğ kapasitesinin %5,2’si, OE rotor kapasitesinin %6,4’ü, mekiksiz dokuma tezgahlarının %2,7’si , mekikli dokuma tezgahlarının %1,8’i ve yünlü dokuma tezgahlarının %5’i Türkiye’de bulunmaktadır.

Konfeksiyon sektörüne göre, daha sermaye yoğun bir yapısı bulunan tekstil sektöründe işletmeler genellikle orta büyüklükte örgütlenmiş olup; entegre büyük tesisler de bulunmaktadır. Türkiye genelinde ihracata yönelik üretim yapan 7.500 civarında tekstil imalatçısı bulunmaktadır. Tekstil mamülleri kurulu kapasite ve üretim bakımından İstanbul, İzmir, Denizli, Bursa, Kahramanmaraş, Gaziantep gibi illerde yoğun olarak yapılmaktadır.

Tekstil sektörünün makina parkı genel olarak en yüksek teknoloji ile donanımlıdır ve Türkiye’de çok gelişmiş bir tekstil terbiye sanayii de bulunduğundan katma değeri yüksek, özellikli ürünler rahatlıkla üretilebilmekte ve pazarlanmaktadır.

Tekstil ihracatında pamuklu ürünlerin (pamuk elyaf, iplik ve dokuma kumaş) %25 gibi önemli bir payı bulunmaktadır. En fazla ihraç edilen tekstil mamülleri pamuklu dokuma kumaşlar, yatak çarşafı, örme mensucat, ambalaj için torba ve çuvallar ile sentetik-suni devamsız liflerden dokuma kumaşlardır.

Sektörün Hammadde ve Üretim Açısından Avantajları

Temel hammaddeler açısından zenginlik

Türkiye, 900 bin ton civarında pamuk üretimi ile dünyanın 6. büyük pamuk üreticisidir. Ayrıca, kayda değer miktarda suni ve sentetik elyaf üretimi yapılmaktadır.

Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere ana pazarlara coğrafi yakınlık

Türkiye dünyadaki en büyük tekstil ithalatçılarından olan AB ülkelerine coğrafi olarak en yakın tekstil tedarikçisi ülkelerden birisidir. Coğrafi yakınlık dolayısıyla nakliye sürelerinin kısa oluşu çabuk teslimat ve hızın en önemli belirleyicilerden birisi olduğu yoğun rekabet ortamında Türkiye'ye önemli avantajlar sağlamaktadır.

Kalifiye ve eğitilmiş işgücü

Türkiye iyi eğitilmiş ve genç nüfusu ile sektörün işgücü ihtiyacını kolaylıkla karşılayacak insan kapasiteye sahiptir. Mesleki eğitim veren çok sayıda okul bulunmakta olup, mesleki eğitim devlet ve sivil toplum örgütleri tarafından düzenlenen mesleki seminer ve kurslarla takviye edilmektedir.

Gelişmiş bir tekstil terbiye sanayi olması

Tekstil sanayimizin sahip olduğu en önemli avantajlardan birisi de Türkiye'de oldukça gelişmiş bir tekstil terbiye sanayinin olmasıdır. Çoğu özel sektör tarafından işletilen tekstil terbiye firmaları son teknolojiyi kullanmakta ve teknolojiye önemli yatırımlar yapmaktadır.

Kalite, çevre ve insan sağlığına önem verilmesi, işçilerin çalışma koşulları konusunda hassasiyet

Dünyada çevre ve insan sağlığına verilen önem ve işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi yönünde dünya genelinde artan bilince paralel olarak, tekstil sektöründe faaliyet gösteren firmalarımız da bu konuda gerekli hassasiyeti göstermektedirler. Ayrıca, iş kanunu ve sosyal güvenlik kanunumuz da çalışanların iş koşulları konusunda pek çok düzenleme içermektedir.

AB ile Gümrük Birliği Anlaşması ve diğer bazı ülkeler ile serbest ticaret anlaşmaları olması

Türkiye 1996 yılı başından itibaren AB ile gümrük birliği uygulamasına geçmiş olup, bunun yanında pek çok ülke ile serbest ticaret anlaşması imzalamıştır. Halihazırda, EFTA ülkeleri, İsrail, Romanya, Makedonya, Hırvatistan, Bosna Hersek, Fas, Filistin, Suriye ve Tunus ile Türkiye arasında STA mevcuttur. Ayrıca, Türkiye'de uygulanan liberal ticaret politikaları ve yabancı sermaye yatırımlarına sağlanan kolaylıklar Türkiye'yi cazip bir yatırım ve ticaret alanına dönüştürmektedir.

Sektörün İhracat Performansı

1990 yılında 1,42 milyon dolar değerinde tekstil ürünü ihraç edilen Türkiye'de, 2004 yıl sonu itibarıyla 5 milyar dolar değerinde ihracat yapılmıştır. Son on beş yılda tekstil ihracatı 3 mislinden fazla büyümüştür.

2003 yılına ilişkin WTO istatistiklerine göre Türkiye %3,1 pay ile dünyanın onuncu, %4,8 pay ile AB ülkelerinin ikinci büyük tekstil tedarikçisidir.

Türkiye'nin tekstil ihracatının %46 kadarı AB ülkelerine yapılmaktadır. İkinci büyük pazar payı %10 civarında bir oranla Bulgaristan, Romanya gibi ülkelerin gruplandırıldığı diğer Avrupa ülkeleridir. İleri teknoloji, hammadde temini açısından avantajlar, coğrafi konum tekstil ihracatında pazar çeşitlenmesini de beraberinde getirmiştir.

Ülkeler Bazında Tekstil İhracatı

Ülkeler bazında değerlendirildiğinde sırasıyla İtalya, Almanya, Rusya Federasyonu, Romanya ve ABD en fazla tekstil ihraç edilen ülkelerdir. Tekstil sektörü ihracatında belli pazarlarda yoğunlaşmanın olduğu görünmektedir. Örneğin, ihracat büyüklüğü açısından önde gelen ilk on ülkeye yapılan ihracat toplamın %52'sini oluşturmaktadır. Ancak son yıllarda hızla bir pazar çeşitlenmesine gidildiği gözlenmektedir.

Tekstil ihracatı açısından en önemli pazar toplam ihracatın yaklaşık %46'sının yapıldığı AB ülkeleridir. (AB-25) AB ülkeleri içinde ise eski AB (15) ülkeleri geleneksel olarak en önemli pazarımız olmakla birlikte, yeni AB ülkelerine yapılan ihracat da hızla artmaktadır. Ayrıca, AB ülkeleri dışında kalan diğer Avrupa ülkeleri ile Sovyetler Birliği yerine kurulan Rusya Federasyonu ve diğer cumhuriyetlere yönelik tekstil ihracatımız da kayda değer oranlarda artmakta olup, bu pazarlarda ciddi ihracat potansiyelleri mevcuttur.

Tekstil sektörü bir yandan halihazırda ihracat yapılan ülkelerdeki pazar payını artırmak diğer yandan da yeni pazarlara girme ve pazar çeşitliliğini artırmak amacıyla yoğun bir tanıtım ve pazarlama faaliyeti içinde olup, bu yöndeki gayretlerini sürdürmektedir.

Geleceğe Bakış

Bugün tekstil ve konfeksiyon tedarikinde dünyanın önde gelen ekonomileri arasında yer alan Türkiye'de hazır giyim ve konfeksiyon sanayiinin ihtiyaçlarını başarılı ve etkin şekilde karşılayacak düzeyde tekstil üretimi yapılmaktadır. Bu büyük kapasiteler için gereken pamuk ihtiyacının bir bölümü de ithal edilmektedir.

Türkiye kumaş tasarımı konusunda önemli mesafeler katetmiş ve son yıllarda bu tasarımları özel gösterimler ile önde gelen pazarlarda tanıtır olmuştur. Kendi markasını yaratan, patentlerini alan Türk tekstil sanayicileri hem Türkiye'de hem de yurtdışında önemli konfeksiyon ve ev tekstili firmalarına kumaş tedarik etmektedirler.

Yurtiçinde çeşitli kuruluşlar tarafından tasarım konusunda Türkiye'ye önemli mesafeler aldırılan desen tasarım yarışmaları düzenlenmekte; böylece hem sektöre genç yetenekler kazandırılmakta hem de mamül çeşitlendirilmesine olanak verilmektedir.

Tekstil konusunda, bir çok uluslararası fuara milli katılım organize edilmekte, yurtiçinde uluslararası fuarlar düzenlenmekte ve Türkiye'nin bu konudaki önemli potansiyeli tüm dünyaya tanıtılmaktadır.

Mevcut dünya konjonktüründe sektörün en öncelikli hedefi katma değeri yüksek, kaliteli, özgün mamülleri üretip makul fiyata pazarlamaktır. Diğer yandan, tüm dünyadaki eğilimlere paralel şekilde üniversite-sanayi ve kurum işbirliğiyle araştırma-geliştirme çalışmalarına ağırlık vererek teknik tekstil üretimi konusunda önemli mesafeler kaydedilmektedir.

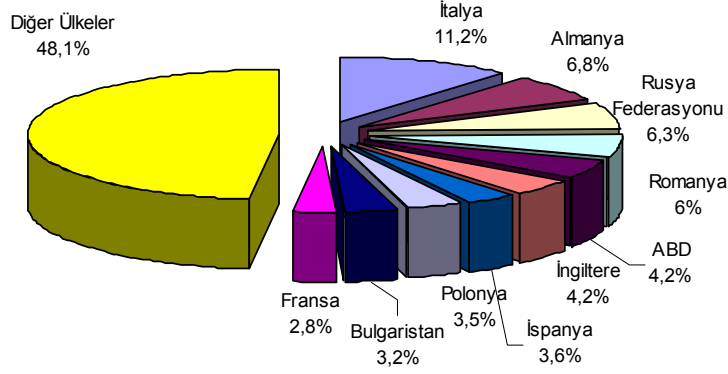
Yıllar İtibariyle Türkiye'nin Tekstil ve Hammaddeleri İhracatı

YIL	Genel İhracat	Tekstil ve Hammaddeleri İhracatı	Teks. ve Ham. İhracatının Payı %
	(1000 \$)	(1000 \$)	
1990	12.959.289	1.424.249	11,0
1991	13.593.539	1.374.357	10,1
1992	14.365.414	1.369.322	9,5
1993	15.345.000	1.457.490	9,5
1994	18.107.000	1.944.818	10,7
1995	21.637.041	2.130.665	9,8
1996	23.224.465	2.352.142	10,1
1997	26.261.072	2.730.421	10,4
1998	26.973.952	2.811.763	10,4
1999	26.588.264	2.733.641	10,3
2000	27.774.906	2.818.768	10,1
2001	31.339.991	3.060.947	9,8
2002	36.059.089	3.204.383	8,9
2003	47.252.836	3.943.499	8,3
2004	62.773.654	4.950.081	7,9
2005(*)	29.405.144	2.045.236	7,0

(*) Ocak-Mayıs

Kaynak: DTM Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü

Tekstil İhracatında Başlıca Pazarlar
2005 (Ocak-Mayıs)

Türkiye'nin Tekstil ve Hammaddeleri İhracatında Başlıca Pazarlar

	2004 Ocak - Mayıs 1000 \$	Toplam Teks'de Pay %	2005 Ocak - Mayıs 1000 \$	Toplam Teks'de Pay %	05 / 04 Değişim %
İtalya	228.724	12,4	229.850	11,2	0,5
Almanya	126.743	6,9	138.969	6,8	9,6
Rusya Federasyonu	96.149	5,2	129.145	6,3	34,3
Romanya	102.601	5,6	123.651	6,0	20,5
ABD	86.323	4,7	85.892	4,2	-0,5
İngiltere	83.538	4,5	85.888	4,2	2,8
İspanya	70.130	3,8	72.951	3,6	4,0
Polonya	58.993	3,2	71.735	3,5	21,6
Bulgaristan	50.898	2,8	65.759	3,2	29,2
Fransa	58.145	3,2	58.143	2,8	0,0
10 Ülke Toplamı	962.244	52,4	1.061.983	51,9	10,4
Toplam Tekstil ve Hammaddeleri İhracatı	1.837.151	100	2.045.236	100	11,3

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Sektörel Kuruluşlar

İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (İTKİB)

Tel:0 – 212 – 454 02 00 pbx

Faks:0 – 212 – 454 02 01 / 454 04 10

E-mail: info@itkib.org.tr

İnternet:<http://www.itkib.org.tr>

Ege İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (EİB)

Tel:0 – 232 – 488 60 00

Faks:0 – 232 – 488 61 00

E-mail: eib@egebirlik.org.tr

İnternet:<http://www.egebirlik.org.tr>

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (UİB)

Tel:0 – 224 – 219 10 00 pbx

Faks:0 – 224 – 219 10 90

E-mail: uludag@uib.org.tr

İnternet:<http://www.uib.org.tr>

Denizli Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (DETKİB)

Tel:0 – 258 – 263 39 92 pbx

Faks:0 – 258 – 242 09 89 / 262 14 33

E-mail: detkib@detkib.org.tr

İnternet:<http://www.detskib.org.tr>

Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (AKİB)

Tel:0 – 324 – 237 68 00 pbx

Faks:0 – 324 – 237 71 17

E-mail: arge@akib.org.tr

İnternet:<http://www.akib.org.tr>

Antalya İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (AİB)

Tel:0 – 242 – 244 01 20

Faks:0 – 242 – 244 01 27/28

E-mail: aib@aib.org.tr

İnternet:<http://www.aib.org.tr>

Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (GAİB)

Tel:0 – 342 – 220 00 10

Faks:0 – 342 – 220 00 15/16

E-mail: gaib@gaib.org.tr

İnternet:<http://www.gaib.org.tr>

İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME)

Tel:0 – 312 – 417 22 23 (8hat)

Faks:0 – 312 – 417 22 33

E-mail: igeme@igeme.org.tr

İnternet:<http://www.igeme.org.tr>

Türkiye Tekstil Terbiye Sanayicileri Derneği

Tel:0 – 212 – 227 06 86

Faks:0 – 212 – 260 11 57

E-mail: tttsd@ttnet.net.tr

İnternet: <http://www.ttsd.org.tr>

Merter Sanayici ve İşadamları Derneği (MESİAD)

Tel:0 – 212 – 643 47 22 (3 hat)

Faks:0 – 212 – 643 47 24

E-mail: mesiad@mesiad.org.tr

İnternet:<http://www.mesiad.org.tr>

Laleli Sanayici ve İşadamları Derneği (LASİAD)

Tel:0 – 212 – 458 12 49

Faks:0 – 212 – 458 12 50

E-mail: lasiad@lasiad.net

İnternet:<http://www.lasiad.net>

Osmanbey Tekstilci İşadamları Derneği (OTİAD)

Tel:0 – 212 – 231 89 46

Faks:0 – 212 – 231 92 85 / 231 89 46

E-mail: info@otiad.org.tr

İnternet:<http://www.otiad.org.tr>